

GLASTUINBOUW

NIUWSBRIEF VOOR GLASTUINDERS IN DE NOORDOOSTPOLDER EN ZUIDELIJK EN OOSTELIJK FLEVOLAND

GEBIEDSGERICHTE AANPAK

Samen met Glastuinbouw Nederland is Waterschap Zuiderzeeland de Gebiedsgerichte Aanpak gestart. Op verschillende plaatsen in de kassen-gebieden meten we de gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater. Zo krijgen we inzicht waar eventuele lozingen vandaan komen.

In oktober 2019 organiseerde Glastuinbouw Nederland een startbijeenkomst voor ondernemers uit Luttelgeest en Ens

Het waterschap bezoekt sindsdien alle glastuinbouwbedrijven in Luttelgeest en Ens. Samen met de ondernemers maken we afspraken over verbeterpunten. Zo werken we aan het verminderen van de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen in het water.

Door de coronamaatregelen was het vorig jaar helaas niet mogelijk een startbijeenkomst voor ondernemers in Almere te organiseren

Een aantal regionale bestuursleden van Glastuinbouw Nederland besprak met het waterschap de Gebiedsgerichte Aanpak in Almere. We spraken af dat er in 2021 op meer plaatsen metingen in dit kassengebied worden gedaan. Ook hier bezoeken toezicht-houders van het waterschap alle glastuinbouwbedrijven. ■

In deze nieuwsbrief o.a.:

- Meetresultaten gewasbeschermingsmiddelen
- Verbeterde afvoer van condenswater
- Opslag van organisch materiaal
- Toezicht in coronatijd
- Uitstel zuiveringsplicht voor collectieven is afgelopen

UW WATERSCHAP

MEETRESULTATEN

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN 2018-2020

Het waterschap meet op verschillende plaatsen of er gewasbeschermingsmiddelen in het water zitten. Als we een gewasbeschermingsmiddel vinden, controleren we of de concentratie niet te hoog is. Zo weten we of deze voldoet aan de landelijke en Europese normen voor de waterkwaliteit. Een concentratie die hoger is dan de norm, noemen we een normoverschrijding.

In de glastuinbouwgebieden willen we beter begrijpen waar lozingen vandaan komen. Daarom meten we sinds 2018 in Luttelgeest en Ens op steeds meer plekken gewasbeschermingsmiddelen. Dit doen we bijvoorbeeld in kavelsloten en in aanvoerwater. In Almere komen er in 2021 ook meer meetpunten bij. In de tabel staat het aantal normoverschrijdende stoffen per meetpunt van 2018 tot en met 2020. ■

Normoverschrijdende stoffen per meetpunt van 2018 tot en met 2020

		2018	2019	2020
Ens:	ZWARTEMEER, loswal einde Neushoornweg*	ng	(0)	(0)
	ENSERTOCHT, brug Enserdwarweg	5	5	3
	ENSERTOCHT, bovenstuws thv. Zuiderringweg	7	7	7
Luttelgeest:	WEGSLOOT, bovenstreams stuw Weteringweg nabij Kalenbergerweg*	ng	(0)	(0)
	AANVOERSLOOT N4_20, nabij Marknessertocht*	ng	(0)	(1)
	KAVELSLOOT M140/M143, voor uitstroom naar Kuindertocht	ng	9	7
	KAVELSLOOT M148/M149, voor uitstroom naar Luttelgeestertocht	ng	10	12
	BLANKENHAMMERTOCHT, overstort Oosterringweg	2	0	2
	WEGSLOOT, Oosterringweg-Nieuwlandseweg, bij Kalenbergerweg	ng	12	6
	WEGSLOOT, Oosterringweg-Nieuwlandseweg, voor uitstroom naar Kalenbergertocht	7	9	8
	WATERBUFFER, Luttelgeest II, bij aflatwerk Oosterringweg	2	2	1
	KAVELSLOOT, Kavel N62-N63, voor uitstroom naar Kalenbergertocht	1	1	1
	Almere:	KOTTERTOCHT, brug einde Groene Kadeweg	3	5
	Totaal	27	60	49
	Gemiddeld per meetpunt	3,9	6,0	4,9

* = aanvoerwater glastuinbouw gebied
ng = niet gemeten

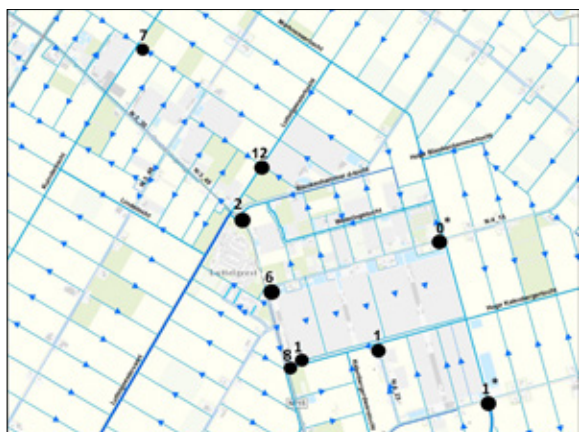

MEETRESULTATEN

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN 2020

In de figuren staat per glastuinbouwgebied het aantal normoverschrijdingen van gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater per meetpunt.

In de tabel staan de stoffen die in 2020 in te hoge concentraties in Flevoland en Noordoostpolder in het oppervlaktewater voorkwamen. Daarachter staan de handelsnamen van gewasbeschermingsmiddelen waar deze stoffen in zitten.

Normoverschrijdingen meetpunten Luttelgeest in 2020
(* aanvoerwater glastuinbouwgebied)

Normoverschrijdingen meetpunten Ens in 2020
(* aanvoerwater glastuinbouw gebied)

Normoverschrijdingen meetpunt Almere in 2020

Gazelle, Admire en Calypso zijn de middelen die in 2020 het vaakst de normen overschreden. In de tabel staan, in het grijs, ook veel stoffen die waarschijnlijk niet in glastuinbouwgewassen gebruikt zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om vervallen middelen, biociden (stoffen die organismen doden) en herbiciden (onkruidbestrijdingsmiddelen). ■

Normoverschrijdende stoffen bij tien meetpunten in 2020

Actieve stof	Handelsnaam	Aantal normoverschrijdingen
acetamiprid	Gazelle	4
imidacloprid	Admire	4
thiacloprid	Calypso	3
azoxystrobin	Ortiva	2
piperynol-butoxide	(hulpstof van) Spyro	2
spinosad	Tracer	2
spiromesifen	Oberon	2
aclonifen	Gofor, Chanon, Challenge, Mirabo	1
benzyladenine	Configure	1
boscalid	Collis, Insure Duo, Signum	1
carbendazim	(afbraakproduct van:) Topsin M	1
chlorantraniliprol	Altacor	1
fenhexamide	Teldor	1
indoxacarb	Steward	1
mepanipyrim	Frupica	1
oxamyl	Vydate	1
pyridaben	Carex, Sanmite	1
pyriproxyfen	Admiral, Proxyral	1
thiamethoxam	Actara, Cruiser	1
thiofanaat-methyl	Topsin M	1
fipronil	biocide	3
dimethoaat	vervallen insecticide	2
methiocarb	Mesurool (zaadbehandeling mais)	2
methylchloorpyrifos	afbraakproduct vervallen insecticide	2
methylparathion	vervallen insecticide	2
pendimethalin	herbicide: Stomp, Wing-P	2
ethofenprox	biocide	1
metazachloor	herbicide: Butisan S, Springbok, Sultan 500	1
methylpirimifos	Actellic (na oogst behandeling graan)	1
N,N-diethyl-3-methylbenzamide	DEET	1
Totaal		49

RESULTATEN BEDRIJFSBEZOEKEN 2020

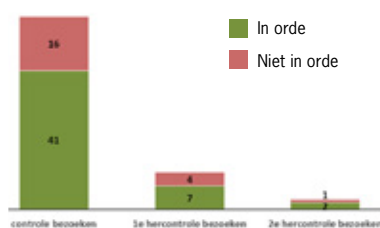
Toezichthouders van het waterschap bezochten vorig jaar 57 glastuinbouwbedrijven. De meeste bezoeken waren in het glastuinbouwgebied van Luttelgeest. Ook bezochten de toezichthouders de glastuinbouwgebieden van Almere, Ens en nog enkele plaatsen.

Bij het merendeel (41) van de bedrijven was alles in orde. Bij een deel (16) van de controlebezoeken maakten we afspraken met de ondernemer om binnen een termijn aanpas-

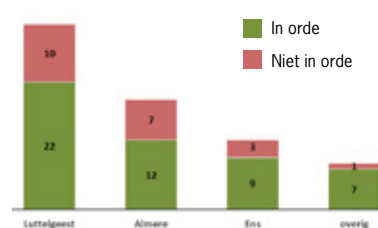
singen te doen. In 2020 waren er elf hercontroles. Meestal (7) waren goede verbeteringen uitgevoerd. In sommige gevallen (4) nog niet. Bij een tweede hercontrole was bij drie van de vier

bedrijven alsnog alles in orde gemaakt. Bij één bedrijf legden we een last onder dwangsom op. Bij vrijwel alle bezochte bedrijven is alles nu in orde. ■

Aantal (her)controle bezoeken in 2020

Aantal bezoeken per gebied in 2020

VOORBEELD VAN EEN VERBETERDE AFVOER VAN CONDENSATER

Condenswater in de kas kan gewasbeschermingsmiddelen bevatten. Dat mag niet in de sloot komen. Hieronder staat een voorbeeld van een oplossing voor een verbeterde afvoer van condenswater.

Bij een glastuinbouwbedrijf werden condenswater en hemelwater gezamenlijk afgevoerd naar het hemelwaterbassin. Er was geen 'first-flush' voorziening aanwezig. Dit is een over-

stortvoorziening vóór het bassin. Zo kwamen gewasbeschermingsmiddelen met het condenswater, via het bassin, in de sloot. In overleg met het waterschap maakte het bedrijf een aanpas-

sing: slangen voeren het condenswater af naar een pvc-verzamelleiding. De verzamelleiding komt uit in een kunststof opvangbak. Hier pompt een dompelpomp het condenswater vervolgens naar de dagvoorraad silo in de waterruimte. Het condenswater wordt zo volledig gerecirculeerd (zie de afbeeldingen). ■

Voorbeeld van een verbeterde afvoer van condenswater

Condenswater afvoer via slangen naar verzamelleiding

De verzamelleiding voert het condenswater af

Condenswater afvoer via pvc-buizen naar pvc-opvangbak met dompelpomp naar dagvoorraad silo

OPSLAG VAN ORGANISCH MATERIAAL

Perssappen veroorzaken bij een lozing in het oppervlaktewater een tekort aan zuurstof waardoor leven in water kan afsterven.

Bij de vertering van organisch materiaal komen perssappen vrij. Perssappen kunnen (samen met regenwater) uit de opslag lekken en in het oppervlaktewater komen.

In perssappen zitten hoge concentraties voedingsstoffen. Bij een lozing in oppervlaktewater onttrekken bacteriën zuurstof aan het water om de voedingsstoffen af te breken. Hierdoor kan zuurstofgebrek of zuurstofloosheid ontstaan. Als tijdens de teelt ook gewasbeschermingsmiddelen zijn gebruikt, dan zitten deze veelal ook in de perssappen.

Loos perssappen niet op het oppervlaktewater!

Lozen van perssappen mag wel op het vuilwaterriool. Deze regels over opslag van organisch materiaal staan in het Activiteitenbesluit milieubeheer: www.wetten.overheid.nl/activiteitenbesluit. Draag zorg voor het opvangen van perssappen als er geen vuilwaterriool is. ■

Voorbeeld van een nette opslagvoorziening

Bij de herinrichting van het buitenterrein richtte een bedrijf een permanente opslaglocatie voor organisch materiaal in. De containers staan altijd op een vaste plaats, met de open zijde naar een lijngoot gericht. Lekkende perssappen lopen op afschot in de goot en worden opgevangen in een put. Hiervandaan wordt het afvalwater via een versnijdende pomp op het vuilwaterriool geloosd.

TOEZICHT IN CORONATIJD

De coronamaatregelen hebben invloed op de werkzaamheden van het waterschap. Uiteraard volgt het waterschap de landelijke regels en adviezen van het Rijk.

Dit betekent onder andere dat medewerkers zoveel mogelijk thuiswerken.

Tijdens de lockdowns brachten wij geen geplande controlebezoeken. Bij versoepeling van de maatregelen, hervatten de toezichthouders de controlebezoeken.

We beperken ons vooralsnog tot één bezoek per dag om zo mogelijke verspreiding te voorkomen. Daarnaast

houden we ons tijdens controlebezoeken aan de anderhalve meter afstand en de hygiëneregels. In periodes waarin door omstandigheden geen gepland toezicht mogelijk is, voeren wij wel surveillance uit in het gebied. ■

SURVEILLANCE

Naast de bedrijfscontroles op afspraak, surveilleerde team Watertoezicht in 2020 ook in de avonduren.

Dit deed het team in de glastuinbouwgebieden van Ens, Luttelgeest, Marknesse en Almere. Het doel was controleren op lozingen van drainwater in oppervlaktewater.

Resultaten surveillance

Tijdens de surveillance zagen wij bij verschillende bedrijven lozingen op

oppervlaktewater. Om na te gaan of het om drainwater ging, of om bijvoorbeeld regenwater, keken we met teststrips hoeveel nitraat er in het water zat. Als de test veel nitraat in het water aangaf, werd het water bemonsterd en onderzocht op nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen. Op een later tijdstip zijn die bedrijven bezocht voor een nadere controle op de lozingsituatie. We bespraken de uitkomsten en maakten afspraken als maatregelen nodig waren. ■

Lozingen op oppervlaktewater

UITSTEL ZUIVERINGSPLICHT VOOR COLLECTIEVEN IS AFGELOPEN

Per 1 januari 2018 geldt voor glastuinbouwbedrijven een verplichte zuivering van restwaterstromen. Het gaat om drainwater bij substraatteelt, drainagewater bij grondgebonden teelt en filterspoelwater (bij terugspoelen met drain- of bemest gietwater).

Zuiver dit restwater met een rendement van tenminste 95% op gewasbeschermingsmiddelen! Deze verplichting is opgenomen in artikel 3.64a van het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Drie mogelijkheden om aan de zuiveringsplicht te voldoen:

1. Lozen van restwaterstromen stoppen;

2. Zelf een zuiveringsinstallatie aanschaffen;

3. Aansluiten op een collectieve zuiveringsinstallatie van meerdere bedrijven. Hiervoor was aanvraag voor maatwerk mogelijk. Er volgde dan uitstel van de zuiveringsplicht tot 1 januari 2021.

In het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland werd één collectief aangevraagd

Hiervoor is uitstel verleend.

De datum van 1 januari is inmiddels verstreken. Elk glastuinbouwbedrijf moet nu individueel voldoen aan de zuiveringsplicht voor gewasbeschermingsmiddelen. ■

Voorbeeld van zuiveringsinstallaties

Colofon Redactie: Waterschap Zuiderzeeland, www.zuiderzeeland.nl

Fotografie: Waterschap Zuiderzeeland, Aatjan Renders, Pim van der Maden.

Vormgeving: Simons en Boom. Druk: OBT-Opmeer.

Digitale nieuwsbrief Wilt u deze nieuwsbrief digitaal ontvangen? Stuur een e-mail naar agrohelpdesk@zuiderzeeland.nl